

Τοποθέτηση του Προέδρου της ΡΑΕ στη Συνεδρίαση της 12 Μαΐου 2022
της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων¹
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΓΟΥΜΑΣ (Πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας - ΡΑΕ):

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Καλημέρα σας. Ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση. Η σημερινή μας παρουσία αποτελεί μία ευκαιρία να εκθέσουμε την ανάλυσή μας για τα τεκταινόμενα των ενεργειακών αγορών κατά τους τελευταίους αντίξοους μήνες της κρίσης, αλλά ταυτόχρονα, να διευκρινίσουμε τις αρμοδιότητες που έχει η ΡΑΕ και τα όρια τους, καθώς και τις νομικές και πραγματικές δυνατότητες που διαθέτουμε ως προς την άσκηση του ρόλου μας.

Έχουμε πλήρη συνείδηση της ειδικής αποστολής που το Ευρωπαϊκό Δίκαιο επιφύλαξε στους Ρυθμιστές της Ενέργειας. Και αυτή η αποστολή συνίσταται στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των ενεργειακών αγορών, υπό όρους υγιούς ανταγωνισμού, καθώς και στην προστασία των καταναλωτών.

Θέλω να επιστήσω την προσοχή στο πρόβλημα, που είναι πλέον γνωστό εδώ και πολλά χρόνια, της υποστελέχωσης της Αρχής. Πρέπει να γνωρίζετε, ότι η Αρχή διαθέτει, περίπου 45 μόνιμα στελέχη και περίπου 55 στελέχη που είναι με συμβάσεις ορισμένου χρόνου με διάρκεια άλλους επτά μήνες έως το τέλος του 2022. Το 2021 χάσαμε περίπου 25 στελέχη από την αγορά, διότι οι μισθοί είναι ιδιαίτερα χαμηλοί στην Αρχή, αλλά, παρ' όλα αυτά, επειδή έχουμε δομήσει ένα πολύ υγιές περιβάλλον, με βάση τις αξίες μας, ανταποκρινόμαστε με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα στο έργο μας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τα στελέχη της Αρχής και να είστε βέβαιοι, ότι καταβάλλουμε μια υπερπροσπάθεια για την αντιμετώπιση της κρίσιμης αυτής κατάστασης.

Η παρούσα συγκυρία δοκιμάζει τα όρια της Αρχής, ακριβώς διότι, όταν οι συνθήκες δεν είναι ομαλές, θα πρέπει να παρεμβαίνουμε και να βρίσκουμε λύσεις, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας, ή να συμβάλουμε και να υποστηρίξουμε την Πολιτεία. Για το λόγο αυτό η Πολιτεία οφείλει και πράγματι, το πράττει, να παρέμβει για την προστασία των καταναλωτών και του εθνικού συμφέροντος. Η Αρχή στέκεται αρωγός σε αυτή την προσπάθεια, έχοντας πάντα ως στόχο την προστασία των καταναλωτών, ιδίως των πλέον ευάλωτων, την ενεργειακή ασφάλεια, αλλά και τη διασφάλιση ότι -όταν επανέλθει ισορροπία - η αγορά δεν θα έχει χάσει τον ανταγωνιστικό της χαρακτήρα, οδηγούμενη ξανά σε συγκέντρωση. Προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματική η παρουσίασή μας έχουμε ετοιμάσει ένα εκτενές power point. Σας έχουμε επίσης κοινοποιήσει το ενημερωτικό σημείωμα για τα κέρδη των παραγωγών, 86 σελίδων, ένα υπόμνημα 55 σελίδων και αρκετές συμπληρωματικές παρουσιάσεις. Η παρουσίαση συνοψίζει το υλικό αυτό.

---

¹ Με θεματική οργάνωση της τοποθέτησης, παράθεση συμπληρωματικών στοιχείων και λεκτικές διορθώσεις ώστε να βελτιώσει την κατανόηση του κειμένου που πηγάζει από τον προφορικό λόγο

Χονδρεμπορική Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας

Ευρωπαϊκό Μοντέλο Στόχο (Target Model)

Επιτρέψτε μου να αποσαφηνίσω κάποια πράγματα, γιατί στη δημόσια σφαίρα, θεωρώ, ότι δεν έχουν αποτυπωθεί ορθά στον δημόσιο λόγο. Ας ξεκινήσουμε καταρχάς με το Ευρωπαϊκό Μοντέλο Στόχο (Target Model). Στο γράφημα φαίνεται η χρονική εξέλιξη της υιοθέτησης του Target Model, του Μοντέλου Στόχου, στα ευρωπαϊκά κράτη. Φαίνεται, ότι το 2010 η μισή περίπου Ευρώπη το είχε υιοθετήσει, ενώ το 2015 εκκρεμούσε η υιοθέτηση από ελάχιστα κράτη και μάλιστα της περιοχής μας. Εμείς, ως χώρα, είχαμε προγραμματίσει να ενταχθούμε το 2014. Την περίοδο εκείνη, εγώ δούλευα ως ειδικός επιστήμονας στο ΔΕΣΜΗΕ και ΛΑΓΗΕ, που μετεξελίχθηκε στο χρηματιστήριο ενέργειας, και ο στόχος μας ήταν να το υιοθετήσουμε το 2014, αλλά τελικά υιοθετήσαμε το Target Model το 2020, τελευταίοι στην Ε.Ε. και έχουν μείνει πλέον μόνο τα Δυτικά Βαλκάνια.

Τώρα, τι είναι το Target Model; Το Target Model είναι δημιουργία κοινών κανόνων για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο ξεκίνησε με την υιοθέτηση του τρίτου Ενεργειακού Πακέτου μέτρων το 2009 στην Ε.Ε., όπου συμπεριλαμβάνει δύο Οδηγίες για τους κοινούς κανόνες στην ενεργειακή αγορά ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου. Αυτό υιοθετήθηκε στην εθνική έννομη τάξη το 2011 με τον ν. 4001/2011, σχετικός με τη λειτουργία των ενεργειακών αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου. Το Δεκέμβριο του 2011, η Αρχή, εξέδωσε τον «Οδικό Χάρτη και Σχέδιο Δράσης για την αναδιάρθρωση της εγχώριας χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας», που αφορούσε τον σχεδιασμό υιοθέτησης του Target Model. Δηλαδή, βλέπετε, ότι σχεδόν 9 χρόνια προσπαθούσε η χώρα μας να το υιοθετήσει. Με τον ν. 4425/2016, όπως τροποποιήθηκε από τον ν. 4512/2018, θεσπίστηκαν τέσσερις αγορές και ιδρύθηκε το χρηματιστήριο ενέργειας το 2018, ως μετεξέλιξη του ΛΑΓΗΕ. Είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι η χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν δημιουργήθηκε τον Νοέμβριο του 2020, αλλά λειτουργούσε από το 2005 με άλλους κανόνες και αλγόριθμο επίλυσης της αγοράς. Αυτό το οποίο άλλαξε το 2020 είναι ότι υιοθετήσαμε το κοινό Ευρωπαϊκό Μοντέλο Στόχο, τους κοινούς κανόνες και τον κοινό αλγόριθμο επίλυσης της αγοράς, που έχουν και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.

Το Target Model περιλαμβάνει τέσσερις αγορές: την ενεργειακή χρηματοπιστωτική αγορά, η οποία ιδρύθηκε πριν τον Νοέμβριο του 2020, από τον Μάρτιο του 2020, προκειμένου οι παίκτες να μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να κάνουν διαχείριση ρίσκου, ενώ οι υπόλοιπες τρεις αγορές (Αγορά Επόμενης Ημέρας, Ενδοημερήσια Αγορά και Αγορά Εξισορρόπησης) ξεκίνησαν 1 Νοεμβρίου 2020. Αμέσως, πολύ σύντομα, προβήκαμε στη σύζευξη των αγορών μας με την Ιταλία και τη Βουλγαρία, τον Δεκέμβριο του 2021 και τον Μάιο του 2022 αντίστοιχα. Για να γίνει όλη αυτή η προσπάθεια, οφείλω να σας παραθέσω κάποια στατιστικά στοιχεία. Εκδόθηκαν πάνω από 60 ρυθμιστικές αποφάσεις σε πολύ λίγους μήνες εντός του 2020, ενώ συνολικά την περίοδο 2016-2021 εκδόθηκαν 105 αποφάσεις στη περίοδο. Εκδώσαμε περίπου 60 αποφάσεις σε 2-3 μήνες το 2020, Αύγουστο-Οκτώβριο 2020, προκειμένου να καλύψουμε τη μακρόχρονη καθυστέρηση.

Επίσης, τα επόμενα βήματα είναι να υπάρχει σύζευξη, όχι μόνο για την Αγορά Επόμενης Ημέρας, αλλά και για την Ενδοημερήσια Αγορά, όπου η ένταξη της Ελληνικής αγοράς στην πανευρωπαϊκή συνεχή Ενδο-ημερήσια αγορά (X-BID) προγραμματίζεται για τον Δεκέμβριο 2022, καθώς και για την Αγορά Εξισορρόπησης, όπου η ένταξη της Ελληνικής αγοράς με τις Ευρωπαϊκές πλατφόρμες της αγοράς Εξισορρόπησης (MARI/PICASSO) προγραμματίζεται για το 2024. Έτσι θα έχουμε καλύψει το κενό και θα

ταυτοχρονιστούμε με τις υπόλοιπες χώρες που θα ενταχθούν και αυτές επίσης το 2024. Αυτά όσον αφορά το Μοντέλο Στόχο και την υιοθέτησή του.

Τέλος, σε σχέση με το Target Model, τον Ιούλιο του 2022 αποστάλθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την Πολιτεία (ΥΠΕΝ) το Market Reform Plan, κατόπιν ενός εκτενούς σχεδίου που ετοίμασε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας σε πολύ λίγους μήνες σε συνεργασία με τους Λειτουργούς των Αγορών και τους Διαχειριστές, το οποίο περιλαμβάνει 16 ακόμα μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να καλύψουμε το κενό που υπήρχε σε σχέση με πιο ώριμες αγορές άλλων ευρωπαϊκών κρατών, καθώς και να καλύψουμε κάποια κενά, όπως αυτά που υπήρχαν στην αγορά της εξισορρόπησης για τα οποία θα σας μιλήσω αργότερα.

Τιμές και μείγμα χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Τώρα, πάμε να δούμε κάποια στοιχεία, όσον αφορά την εξέλιξη των χονδρεμπορικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, για να δούμε τα σήματα που παράγουν αυτές οι αγορές. Στο γράφημα αυτό αποτυπώνεται η εξέλιξη της τιμής της Αγοράς Επόμενης Ημέρας της Ελλάδας, που απεικονίζεται με το γαλάζιο χρώμα, ενώ με το μπλε χρώμα απεικονίζεται ο ευρωπαϊκός μέσος όρος των 27 κρατών μελών, στον οποίο συμπεριλαμβάνονται και η Μεγάλη Βρετανία και η Νορβηγία, γιατί και αυτές οι χώρες έχουν υιοθετήσει το Μοντέλο Στόχο. Από το Γράφημα φαίνεται ότι υπάρχει αυτό που λέμε σύζευξη τιμών. Είμαστε σε αρκετούς μήνες πολύ κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο, σε κάποιους μήνες είμαστε πιο ψηλά, είναι αληθές αυτό και αποτυπώνεται στο γράφημα. Οφείλεται κυρίως στο μείγμα το οποίο έχουμε και στην εξάρτησή μας από το φυσικό αέριο.

Όμως, αν δούμε τις τιμές στην περιοχή, θα δούμε ότι η Ελλάδα βρίσκεται μεταξύ της Βουλγαρίας και της Ιταλίας, μεταξύ των δύο αυτών κρατών και αυτό συμβαίνει γιατί η αγορά μας, όπως σας έχω πει, έχει συζευχθεί με αυτές τις δύο χώρες. Στην πράξη, συνεπιδύονται οι τρεις αγορές με τον ίδιο αλγόριθμο, δηλαδή κάθε μέρα τρέχει μία επίλυση και οι τρεις αγορές συνεπιδύονται και η ενέργεια ρέει από τον πιο φτηνό στον πιο ακριβό και εμείς συνήθως είμαστε μεταξύ της Βουλγαρίας και της Ιταλίας.

Βλέπετε επίσης, πόσο χαμηλότερη τιμή έχει η Τουρκία, η οποία οφείλεται κυρίως στο μείγμα της και στα χαμηλότερα συμβόλαια προμήθειας φυσικού αερίου, πιθανώς συνδεδεμένα με πετρελαϊκούς δείκτες και όχι με δείκτες φυσικού αερίου, όπως το χρηματιστήριο της Ολλανδίας TTF, που χρησιμοποιούν οι ευρωπαϊκές εταιρίες για προμήθεια φυσικού αερίου.

Στο Γράφημα αυτό αποτυπώνεται η τιμή της Ελλάδας σε σχέση με λοιπές νότιες ευρωπαϊκές χώρες, όπου φαίνεται ότι είμαστε πολύ κοντά στις χώρες του ευρωπαϊκού νότου. Ο λόγος είναι ότι οι χώρες του νότου, σε αντίθεση με τις χώρες του βορρά, διαθέτουν μεγάλη εξάρτηση σε φυσικό αέριο, όπως συμβαίνει στην Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα.

Άρα, επομένως, στις χώρες αυτές η τιμή της Επόμενης Ημέρας επηρεάζεται από τις τιμές των οριακών μονάδων του φυσικού αερίου και για το λόγο αυτό είναι, κατά βάση, λίγο υψηλότερες ή μερικές φορές και σημαντικά υψηλότερες από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες του Βορρά.

Είναι ενδεικτικό να αναφέρουμε, για παράδειγμα, τη Νορβηγία, η οποία εξαγει φυσικό αέριο στην Ευρώπη, της οποίας το 90% του μείγματος ηλεκτροπαραγωγής της είναι από υδροηλεκτρική

ενέργεια και 10% από ΑΠΕ, ενώ όλο το αέριο της το εξάγει στην Ευρώπη, αποκομίζοντας σημαντικά έσοδα.

Το γράφημα αυτό, επίσης, είναι πολύ αποκαλυπτικό....

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Ποιες χώρες έχουν πυρηνική ενέργεια;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΓΟΥΜΑΣ (Πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ)): Πυρηνική ενέργεια έχει η Γαλλία, όπως γνωρίζετε, γύρω στο 75% του μείγματος ηλεκτροπαραγωγής της. Επίσης η Σουηδία, το οποίο σε συνδυασμό με τη μεγάλη συμμετοχή της υδρο-ηλεκτρικής και ανανεώσιμης ενέργειας εξηγεί γιατί οι σκανδιναβικές χώρες έχουν πολύ χαμηλές τιμές στην χονδρεμπορική αγορά. Επίσης, έχουν και τα Βαλκανικά κράτη, η Βουλγαρία με το Κοζλοντούι καθώς και η Ρουμανία.

Το γράφημα αυτό είναι πολύ αποκαλυπτικό, εδώ φαίνεται το μείγμα στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, ανά μήνα, από την έναρξη του Μοντέλου Στόχου, τον Νοέμβριο 2020. Φαίνεται ότι περίπου το 40% με 45% του μείγματος είναι από φυσικό αέριο, γύρω στο 30% είναι από ΑΠΕ, γύρω στο 10% από εισαγωγές, γύρω στο 10% από λιγνίτη, που κάποιους μήνες συνεισφέρει περισσότερο και για λόγους ενεργειακής ασφάλειας, ενώ τα υδροηλεκτρικά έχουν μια κυμαινόμενη παραγωγή, κάποιους μήνες είναι 15% και κάποιους είναι 5%.

Από το γράφημα αυτό που είναι ιδιαιτέρως σημαντικό για τη δημόσια συζήτηση, είναι ότι η τιμή της Αγοράς Επόμενης Ημέρας καθορίζεται από τις οριακές μονάδες, οι οποίες κατά βάση είναι οι μονάδες φυσικού αερίου, οι διασυνδέσεις (εισαγωγές) ή οι υδροηλεκτρικές μονάδες τις ώρες αιχμής.

Άρα, η τιμή της Αγοράς Επόμενης Ημέρας εξαρτάται πάρα πολύ στη χώρα μας από το φυσικό αέριο και τις εισαγωγές, που αντιστοιχεί σε περίπου 40% με 50% του μείγματος. Αυτός είναι βασικός λόγος της ύπαρξης υψηλών τιμών στην ευρωπαϊκή αγορά.

Οφείλω να σημειώσω κάτι πολύ σημαντικό πάνω σε αυτό, το οποίο σχετίζεται και με το ενημερωτικό σημείωμα που έχουμε κάνει για τα κέρδη.

Στο γράφημα αυτό φαίνεται πρακτικά και για να έχουμε μια αίσθηση του συνολικού κόστους παραγωγής της χώρας μας, ότι, για παράδειγμα, για το φυσικό αέριο και για τις εισαγωγές έχουμε ένα αυξημένο κόστος παραγωγής, το οποίο πρακτικά δε μπορεί να απομειωθεί όσο οι διεθνείς τιμές του φυσικού αερίου είναι πολύ ψηλά. Το μόνο που μπορεί να γίνει και γι' αυτό υπάρχει και η εν λόγω ανάλυση που έχουμε κάνει, είναι να απομειωθούν τα δυνητικά κέρδη των παραγωγών που υπάρχουν, τα οποία είναι πιο περιορισμένα στις μονάδες από φυσικό αέριο σε σχέση με άλλες μονάδες.

Άρα, επομένως, το κόστος για το 50% περίπου του μείγματός μας είναι πάρα πολύ υψηλό. Για το λόγο αυτό, για να είμαστε ειλικρινείς, αυτή είναι η αλήθεια και πρέπει να αποτυπωθεί, όσο οι διεθνείς τιμές του φυσικού αερίου είναι γύρω στα 100 ευρώ ανά μεγαβατώρα, δεν θα μπορεί να επανέλθει η τιμή της χονδρεμπορικής και της λιανικής στα επίπεδα στα οποία βρισκόταν.

Τώρα, για τις υπόλοιπες μονάδες, όπως ξέρετε, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στην Ελλάδα αποζημιώνονται με σταθερές τιμές κατά συντριπτική πλειοψηφία - ένα πολύ μικρό ποσοστό το οποίο το έχουμε εξαιρέσει στην ανάλυσή μας- μέσω σχημάτων κρατικής ενίσχυσης, είτε με Feed in Tariff είτε με

Feed in Premium μηχανισμούς ενίσχυσης. Άρα, οι μονάδες αυτές πληρώνονται ασχέτως της εξέλιξης που υπάρχει στην χονδρεμπορική αγορά. Για το λόγο αυτό οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας οδηγούν την περίοδο της ενεργειακής κρίσης σε πλεόνασμα στον Ειδικό Λογαριασμό των ΑΠΕ που τηρεί ο ΔΑΠΕΕΠ. Αυτό το πλεόνασμα ήδη επιστρέφεται στους καταναλωτές, μέσω του Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης, και αυτό είναι σημαντικό να αποτυπωθεί ότι στην πράξη αυτό που προσπάθησε και η Ισπανία και η Πορτογαλία να κάνει (και υπάρχει σχετική συζήτηση στο δημόσιο διάλογο), στην Ελλάδα εφαρμόζεται ήδη από την από την αρχή σχεδόν της ενεργειακής κρίσης. Δηλαδή τα κέρδη, τα αυξημένα έσοδα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας επιστρέφονται ήδη στους καταναλωτές μέσω του Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης, μέσω σχετικών Υπουργικών αποφάσεων, προφανώς του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Στο γράφημα, επίσης αυτό, φαίνεται ότι η χώρα μας ενώ ήταν παραδοσιακά εισαγωγική όλα τα προηγούμενα χρόνια, βλέπουμε πλέον ότι σε αρκετούς μήνες, σε τέσσερις μήνες στο εν λόγω γράφημα, φαίνεται ότι είμαστε και εξαγωγικοί το οποίο σημαίνει ότι είμαστε φθηνότεροι από τις υπόλοιπες χώρες, κυρίως την Ιταλία. Αυτό από την έναρξη της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας το 2005, να με διαψεύσουν τα στελέχη μας, νομίζω ότι δεν έχει συμβεί ποτέ. Άρα έχει γυρίσει η ροή και ενώ ήμασταν πάντα εισαγωγικοί, πλέον είμαστε και εξαγωγικοί κάποιους μεμονωμένους μήνες τώρα. Αυτό όσον αφορά τη λειτουργία της χονδρεμπορικής αγοράς.

Εποπτεία χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Επίσης οφείλω να σας πω κάτι το οποίο είναι σημαντικό και να αποκαταστήσουμε την πραγματικότητα. Εμείς ως Αρχή ελέγχουμε ζητήματα ανταγωνισμού και δεν το κάνουμε μόνο εμείς, το κάνει και ο ACER, ο Ευρωπαϊκός Ρυθμιστής Ενέργειας. Υπάρχει ένα πλαίσιο κανόνων, το REMIT, με το οποίο ελέγχουμε ζητήματα χειραγώγησης τιμών και διαφόρων άλλων ανταγωνιστικών πρακτικών. Οφείλω να σας πω ότι εμείς έχουμε κάνει ένα εργαλείο παρακολούθησης της χονδρεμπορικής αγοράς αρκετά λεπτομερές, με το οποίο αυτόματα τραβάμε δεδομένα και μας επέτρεψε να βγάλουμε και αυτό το αναλυτικό πόρισμα με μεγάλη ακρίβεια και λεπτομέρεια. Ο Ευρωπαϊκός Ρυθμιστής Ενέργειας συγκεντρώνει τα δεδομένα από όλες τις ευρωπαϊκές αγορές για την Αγορά Επόμενης Ημέρας, για την Ενδοημερήσια Αγορά, όχι όμως για την Αγορά Εξισορρόπησης. Για το λόγο αυτό για την Αγορά Εξισορρόπησης, πέρυσι, όταν ζητήσαμε βοήθεια δεν μπόρεσε να μας βοηθήσει γιατί δεν είχε ακριβώς την τεχνογνωσία. Θα το κάνει από το 2024 όταν, όπως σας είπα, θα γίνει ένταξη όλων των επιμέρους εθνικών αγορών στις Ευρωπαϊκές πλατφόρμες της Αγοράς Εξισορρόπησης (MARI/PICASSO).

Τώρα, ο ίδιος ο Διευθύνων Σύμβουλος του ACER τρεις φορές, όταν του ζητήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να σχολιάσει ζητήματα χειραγώγησης τιμών στις Ευρωπαϊκές χονδρεμπορικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, τον Οκτώβριο του 2021, τον Ιανουάριο του 2022 και τον Απρίλιο του 2022, ανέφερε -όπως φαίνεται από σχετικές παρουσιάσεις του ACER- ότι: «Δεν έχουν προκύψει ζητήματα χειραγώγησης τιμών στις 27 (+2) χώρες». Εμείς, από την ανάλυση που έχουμε κάνει επίσης μέχρι αυτή τη στιγμή, έχουμε καταλήξει ότι δεν προκύπτουν ζητήματα χειραγώγησης τιμών κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης. Αυτό το οποίο όμως προκύπτει και το οποίο το αποτυπώνουμε είναι ότι η λειτουργία της αγοράς με αυτές τις πολύ ακραίες τιμές φυσικού αερίου μπορεί να οδηγεί σε αυξημένα κέρδη στην παραγωγή τα οποία τα αποτυπώνουμε με λεπτομέρεια. Άρα αυτή είναι η σωστή βάση της δημόσιας συζήτησης. Νομίζω ότι σαν χώρα θα πρέπει να καλλιεργούμε μια εμπιστοσύνη στη λειτουργία των

θεσμών και να αποτυπώνουμε την πραγματικότητα. Η πραγματικότητα είναι ότι οι αγορές λειτουργούν. Παράγουν, λόγω των ακραίων διεθνών τιμών φυσικού αερίου, αυξημένα έσοδα στους παραγωγούς τα οποία αποτυπώνονται και δύναται η πολιτεία, με φορολογική πολιτική, να τα φορολογήσει προς όφελος των καταναλωτών.

Διμερή συμβόλαια στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

Τώρα πάμε στα διμερή συμβόλαια. Στα διμερή συμβόλαια, υπάρχει μια ολόκληρη συζήτηση, επίσης, γιατί οι άλλες χώρες έχουν πιο μεγάλο ποσοστό σε διμερή συμβόλαια και εμείς έχουμε χαμηλότερα ποσοστά. Είναι αληθές, όντως, ότι κάποιες χώρες έχουν μεγαλύτερο ποσοστό σε financial products, σε χρηματοοικονομικά προϊόντα, όπως για παράδειγμα στη Γερμανία, όχι απαραίτητα σε προϊόντα φυσικής παράδοσης, ενώ σε κάποιες άλλες χώρες η χρήση αυτών των προϊόντων είναι περιορισμένη.

Επιτρέψτε μου να σας εξηγήσω λίγο για τις διαφορές των μοντέλων που είχαμε και το μοντέλο που έχουμε πλέον. Αριστερά είναι το μοντέλο που είχαμε μέχρι το 2020, πριν το Target Model, που στην πράξη το 100% της ενέργειας διαπραγματευόταν στο χρηματιστήριο ενέργειας, καθώς ο Ημερήσιος Ενεργειακός Προγραμματισμός (προηγούμενο μοντέλο) ήταν υποχρεωτική κοινοπραξία.

Αμέσως μετά την υιοθέτηση του Target Model, το χρηματιστήριο ενέργειας είναι εθελοντικό. Άρα, επιτρέπονται διμερή συμβόλαια. Δηλαδή, στην πράξη με την αλλαγή που έγινε είναι προς το να επιτρέπονται διμερή συμβόλαια. Μάλιστα, όταν ξεκίνησε το Target Model, προκειμένου να υπάρχει μία διασφάλιση ότι θα υπάρχει μία ρευστότητα την Αγορά Επόμενης Ημέρας και τα σήματα τιμών στο χρηματιστήριο ενέργειας δεν θα είναι ευμετάβλητα, η Αρχή παρά την εισήγηση του Χρηματιστηρίου να έχουμε μόνο 10% διμερείς στους καθετοποιημένους παίχτες, υιοθετήσαμε 20% διμερή συμβόλαια και στους υπόλοιπους προμηθευτές 100%. Δηλαδή, είναι ελεύθεροι να συνάψουν οποιοδήποτε διμερές συμβόλαιο.

Επομένως, αυτό που είναι σημαντικό να ξέρετε είναι ότι τα διμερή συμβόλαια είναι εθελοντικά. Υφίσταται η δυνατότητα να συνάψουν, αλλά θα έλεγα ότι ίσως στην επιχειρηματική κουλτούρα στην Ελλάδα δεν είναι τόσο έντονη η διαχείριση ρίσκου και επομένως μέχρι σήμερα είναι περιορισμένη η σύναψη τους. Εν αντιθέσει, οι δημοπρασίες τύπου «NOME» υποχρέωσαν την πώληση συγκεκριμένης ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή, με στόχο την ανακατανομή μεριδίων στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και τη σταδιακή μείωση των μεριδίων της ΔΕΗ κάτω του 50% μέχρι το έτος 2020 (Ν. 4336/2015). Άρα, τότε τα διμερή συμβόλαια ήταν υποχρεωτικά.

Όταν, όμως, έγιναν εθελοντικά, οι συμμετέχοντες στην αγορά δεν προέβησαν εκτενώς σε κινήσεις διαχείρισης ρίσκου. Εμείς, ως Αρχή, βάζουμε το πλαίσιο προκειμένου να έχουν οι συμμετέχοντες τις δυνατότητες να συνάψουν διμερή συμβόλαια. Δεν επιβάλλουμε στους συμμετέχοντες να συνάψουν υποχρεωτικώς διμερή συμβόλαια. Άρα, με τη λειτουργία της χρηματοπιστωτικής αγοράς ήδη από το 2020 υπάρχει αυτή η δυνατότητα που δεν αξιοποιείται εκτενώς. Επίσης, με την υιοθέτηση του Target Model υπάρχει η δυνατότητα σύναψης διμερών συμβολαίων και επίσης, δεν αξιοποιείται εκτενώς.

Με την απόφαση 1014/2021 που πήραμε τον Δεκέμβριο 2021 υπάρχει πλήρης απελευθέρωση για σύναψη διμερών συμβολαίων για όλους τους Προμηθευτές, πλην της δεσπόζουσας επιχείρησης (όπου διατηρείται ο περιορισμός 20%). Άρα, αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει κανένας περιορισμός σύναψης διμερών συμβολαίων, με εξαίρεση τη Δ.Ε.Η. που έχει ένα συγκεκριμένο ποσοστό για λόγους ανταγωνισμού. Αυτό που είναι εντυπωσιακό και οφείλουμε να το αποτυπώσουμε, ότι παρά το ιδιαίτερα χαμηλό κόστος των φωτοβολταϊκών στον τελευταίο ανταγωνιστικό διαγωνισμό που έγινε τον Μάιο του 2021, όπου η μεσοσταθμική τιμή ήταν στα 37,6 ευρώ τη μεγαβατώρα - τώρα το κόστος έχει ανέβει λίγο λόγω των διεθνών τιμών - δεν έχουν συναφθεί εμπορικά διμερή (Merchant PPAs) μεταξύ των προμηθευτών και παραγωγών ΑΠΕ.

Άρα, θα έλεγα ότι και οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλίες να κάνουν διαχείριση ρίσκου σε εθελοντική βάση. Δηλαδή, υπάρχει το πλαίσιο για να γίνει κάτι σαν αυτό που φαίνεται στο γράφημα: με τη μπλε γραμμή αποτυπώνεται για παράδειγμα, το προφίλ ενός προμηθευτή και εμείς λέμε ότι θα μπορούσε να συνάψει ένα διμερές συμβόλαιο, είτε με μία θερμική μονάδα, είτε κυρίως με μονάδες ΑΠΕ, έτσι ώστε να αναγκάζεται να αγοράσει από τη χονδρεμπορική αγορά μόνο το υπολειπόμενο μέρος του φορτίου που εκπροσωπεί, και έτσι να περιορίσει την έκθεσή του στις τιμές της χονδρεμπορικής αγοράς. Αυτό γίνεται και σε άλλες χώρες.

Αυτό όσον αφορά γιατί δεν υπάρχουν εκτενώς διμερή συμβόλαια στην χώρα μας, η απάντηση είναι ότι δεν είναι θέμα ρυθμιστικό καθώς υπάρχουν όλα τα διαθέσιμα εργαλεία. Προφανώς, αυτά τα εργαλεία θέλουν κάποιο χρόνο για να ωριμάσει η αξιοποίησή τους από τους παίκτες, αλλά είναι σαφές ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο υφίσταται και μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Αυξημένα Κέρδη Ηλεκτροπαραγωγών στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

Τώρα, πηγαίνουμε στα κέρδη. Όπως σας ανέφερα πριν, η λειτουργία της αγοράς παράγει αυξημένα κέρδη για τους παραγωγούς, για το οποίο κληθήκαμε με σχετική επιστολή από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας να αποτυπώσουμε. Μας προβλημάτισε ιδιαίτερος το θέμα, και θέλω να σας πω ότι το συζητήσαμε και με τους Ρυθμιστές Ενέργειας άλλων ευρωπαϊκών κρατών σε μία Σύνοδο του ACER που έγινε πρόσφατα στο Παρίσι, σε σχέση με τη μεθοδολογία. Είναι πραγματικά ένα πολύ δύσκολο θέμα, αυτό του προσδιορισμού της αυξημένης κερδοφορίας. Θεωρώ ότι τα στελέχη της Αρχής κάναμε μια δουλειά που χαρακτηρίζουμε άρτια τεχνοκρατικά. Είμαστε πολύ περήφανοι γι' αυτό που έχουμε κάνει. Είναι απόλυτα επιβεβαιώσιμο ό,τι έχουμε κάνει και οποιοσδήποτε μπορεί να έρθει και να του δείξουμε τη μεθοδολογία και τους υπολογισμούς που έχουμε κάνει. Θεωρούμε ότι η μεθοδολογία είναι τεκμηριωμένη, προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος και είναι δίκαιη, όπως μας εκφράζει τόσο σαν χαρακτήρες όσο και στο ρόλο της Αρχής.

Εξετάσαμε τα οικονομικά αποτελέσματα κατόπιν της επιστολής που λάβαμε για να αποτυπώσουμε και αυτά και όπως φαίνεται από τα οικονομικά αποτελέσματα, όντως, η δραστηριότητα παραγωγής παρουσιάζει κέρδη, η δραστηριότητα της προμήθειας στη λιανική παρουσιάζει ζημιές.

Δεν μπορούν να εξαχθούν σημαντικά συμπεράσματα συγκρίνοντας τις δύο επιμέρους δραστηριότητες. Οι βασικοί λόγοι που αυτό δεν μπορεί να γίνει είναι ότι πρώτα απ' όλα τα οικονομικά αποτελέσματα αφορούν το σύνολο του έτους. Επιπλέον, η κερδοφορία των συμμετεχόντων στις

οικονομικές καταστάσεις επηρεάζεται από εγγραφές οι οποίες δεν αφορούν τη λειτουργία της αγοράς, όπως το χρηματοοικονομικό κόστος, τα επιμερισθέντα έξοδα Διοίκησης, τις αποσβέσεις, τις συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά έξοδα, τα οποία αποτελούν λογιστική αποτύπωση ευρύτερων επιχειρηματικών αποφάσεων και δεν σχετίζονται άμεσα με το περιθώριο κέρδους στην δραστηριότητα της παραγωγής. Για το λόγο αυτό, αναπτύξαμε μία μεθοδολογία την οποία έχουμε παραθέσει λεπτομερώς - από πίσω δεν φαίνεται ο όγκος της δουλειάς που έχει γίνει - και παραθέτουμε και τα συνοπτικά αποτελέσματα.

Από τα συνοπτικά αποτελέσματα φαίνεται ότι η κερδοφορία των παραγωγών κατά τους έξι μήνες, από τον Οκτώβριο του 2021 μέχρι και το Μάρτιο του 2022, ήταν λίγο πάνω από τα 920 εκατ. για τη δραστηριότητα της παραγωγής. Ταυτόχρονα, όμως, για να είμαστε δίκαιοι αποτυπώσαμε και τις εκπτώσεις που έχουν αποδοθεί από τους καθετοποιημένους παίκτες. Ζητήσαμε στοιχεία από τους συμμετέχοντες και μας απάντησε η Δ.Ε.Η. ότι έχει δώσει 335 εκατ. ευρώ και, επίσης, υπάρχουν και σταθερά συμβόλαια τα οποία ερμηνεύονται από τους Προμηθευτές ως «έμμεση παροχή εκπτώσεων» στους τελικούς καταναλωτές.

Οφείλω, όμως, να σας εξηγήσω την οπτική της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας που είναι διαφορετική από την οπτική της φορολογικής πολιτικής. Εμείς, ως Αρχή, και όλες οι Ρυθμιστικές Αρχές Ενέργειας της Ευρώπης καταγράφουμε ανά δραστηριότητα, δεν αφαιρούμε ποσά μεταξύ των δραστηριοτήτων. Κάθε δραστηριότητα πρέπει να εξετάζεται διακριτά όπως επιβάλλει η θεμελιώδης διάκριση των αγορών ώστε να αποφεύγονται στρεβλώσεις μέσω της υιοθέτησης στρατηγικών συμπεριφορών από τους καθετοποιημένους συμμετέχοντες. Επομένως, από την οπτική της Αρχής αποτυπώνουμε ότι η κερδοφορία σε κάθε δραστηριότητα είναι αυτή. Από εκεί και μετά, όμως, από την πλευρά της φορολογικής πολιτικής είναι εύλογο κάποια ποσά τα οποία έχουν αποδοθεί στους καταναλωτές, να κρίνει η πολιτική ηγεσία ότι αφαιρούνται. Επομένως τα 300 περίπου εκατ. είναι ζήτημα φορολογικής πολιτικής. Επομένως, εμείς αποτυπώσαμε όλα τα μεγέθη προκειμένου η πολιτική ηγεσία να προβεί έπειτα στη φορολόγηση των πραγματικών κερδών που έχουν προκύψει. Αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί, όπως σας έχω πει, η λειτουργία και της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας και της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι η προστασία και του ανταγωνισμού και για το λόγο αυτό δεν μπλέκουμε δραστηριότητες.

Όσον αφορά τη μεθοδολογία, αυτό το οποίο κάναμε είναι ότι τεκμηριώσαμε ότι η περίοδος αυξημένων τιμών στη χώρα μας είναι από τον Οκτώβριο, διότι, όπως και από τη μελέτη του ACER που έγινε τον Οκτώβριο, οι υψηλές τιμές του φυσικού αερίου στο δείκτη TTF πέρασαν στη χώρα μας τον Οκτώβριο - επειδή οι συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου στη χώρας μας είναι month ahead -, ενώ στην Ισπανία και στην Πορτογαλία πέρασαν τον Σεπτέμβριο, όπου εκτιμάται ότι είναι spot based. Άρα και η επίσημη Έκθεση του ACER αποτύπωσε ότι οι αυξημένες τιμές του φυσικού αερίου στη χώρα μας ξεκίνησαν από τον Οκτώβριο.² Άρα, απομονώσαμε αυτή την περίοδο διότι είναι οι τιμές της περιόδου

---

² In Page 5 of the [“ACER’s Preliminary Assessment of Europe’s high energy prices and the current wholesale electricity market design”](#), it points out:

To illustrate this, Figure 2 and Table 1 below group countries into three different categories, showing these two main drivers for the wholesale electricity price differences observed (in the period chosen, September 2021).”

“For Greece, power prices were not as high as countries in group 1 despite Greece being highly dependent on gas (51% of demand) and with limited (net) imports in the period in question. However, recent data suggests this to be a temporary exception

εξέτασής μας. Οπότε, είπαμε ότι εάν δεν υπήρχαν αυτές οι αυξημένες τιμές, να πάμε να δούμε τι έγινε τους αντίστοιχους μήνες πέρυσι, οπότε συγκρίναμε Οκτώβριο του 2021 με Οκτώβριο του 2020 και διαπιστώσαμε, για παράδειγμα, ότι τον Οκτώβριο του 2021 το περιθώριο κέρδους μιας μονάδας ήταν 30€/MWh, πέρυσι ήταν 10€/MWh, οπότε $30€/MWh - 10€/MWh = 20€/MWh$ είναι το αυξημένο περιθώριο κέρδους που έχει προκύψει κατά τον μήνα αυτό λόγω των αυξημένων τιμών. Αυτό το ποσό το πολλαπλασιάσαμε με την ποσότητα ενέργειας (MWh) που παρήγαγε και υπολογίσαμε την αυξημένη κερδοφορία. Υπήρχαν κάποιες περιπτώσεις όπως, για παράδειγμα, στις λιγνιτικές μονάδες που πέρυσι κάποιους μήνες είχαν αρνητική κερδοφορία.

Οπότε για να είμαστε δίκαιοι, δεν αφαιρέσαμε 30 μείον το μείον 10, 40 ευρώ, διότι δεν θα ήταν δίκαιο. Θα τους παίρναμε περισσότερα χρήματα. Άρα, εξαιρέσαμε τις περιόδους που ήταν αρνητικές οι τιμές, αρνητικό το περιθώριο κέρδους και πήραμε ένα μέσο όρο των μηνών που είχε αυξημένο περιθώριο κέρδους, το οποίο υπολογίστηκε γύρω στα 10 -11 ευρώ/MWh για τις λιγνιτικές μονάδες. Για να είμαστε επίσης δίκαιοι, κάναμε τις ίδιες αντίστοιχες πράξεις και στις μονάδες φυσικού αερίου. Με τον τρόπο αυτό, θεωρούμε, ότι είναι δίκαιη και τεκμηριωμένη η μεθοδολογία. Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση σε σχέση με το πώς αποτυπώσαμε την αυξημένη κερδοφορία για το εξάμηνο αυτό που υπολογίστηκε στο ποσό αυτό.

Σε αυτό εδώ το πολύ ενδιαφέρον γράφημα, η συνεχής γραμμή μπλε αποτυπώνει το μεικτό περιθώριο κέρδους για το σύνολο παραγωγών ανά μήνα. Φαίνεται ότι είναι σχεδόν μία ευθεία γραμμή μέχρι τους καλοκαιρινούς μήνες. Υπάρχει μια μικρή αύξηση που βλέπετε τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο 2020 πέρυσι λόγω της αγοράς εξισορρόπησης. Για το λόγο αυτό και στο σημείωμά μας όπως είδατε, τεκμηριώσαμε σε συνέχεια επικοινωνίας με τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, μια διαδικασία που την έχουμε ξεκινήσει ήδη από πέρυσι τον Ιούνιο και δυστυχώς διαρκεί πάρα πολύ καιρό με συνεχείς επιστολές και επικοινωνίες. Εισηγούμαστε την επιστροφή $20+47=67$ εκατομμυρίων από τους περσινούς μήνες (Οκτώβριο 2020-Φεβρουάριο 2021). Το ποσό αυτό των 67 εκατ. ευρώ είναι πρόσθετο στα 927 εκατ. ευρώ. Η μειωμένη κερδοφορία (λόγω αυτού του ποσού) αφαιρέθηκε κατά την ανάλυση της αυξημένης κερδοφορίας κατά την ενεργειακή κρίση. Άρα, από την περίοδο εκείνη, την έναρξη του Target Model, βλέπετε ότι είναι σχεδόν σταθερό το περιθώριο κέρδους που υπήρχε μέχρι τους καλοκαιρινούς μήνες. Τον Αύγουστο 2021 υπήρχε ένα αυξημένο περιθώριο κέρδους γιατί είχαμε καύσιμα και το σύστημά μας ήταν στα όρια όπως γνωρίσατε με τις πυρκαγιές. Πραγματικά ήταν μια πάρα πολύ δύσκολη κατάσταση. Το ξέρουν και στον ΑΔΜΗΕ. Ελπίζω να μην το ξαναβιώσει καμία διοίκηση αυτό το θέμα. Επομένως τον μήνα αυτό είναι λογικό, γιατί έχουμε σπανιότητα, η τιμή να είναι πιο αυξημένη κατά τον μήνα αυτό. Όπως βλέπετε, τον Σεπτέμβριο, το περιθώριο κέρδους έπεσε σε επίπεδα παρόμοια με τους προηγούμενους μήνες. Είναι αυτό που σας είπα, ότι στην Ελλάδα, τον Σεπτέμβριο οι διεθνείς τιμές του φυσικού αερίου δεν φάνηκαν στη χώρα μας, αλλά φάνηκαν από τον Οκτώβριο. Και φαίνεται στον

---

as average Greek electricity prices (around 200 EUR/MWh) were among the highest in Europe in October 2021 (i.e. Greece would have been in the first group if this month had been chosen for the analysis)"

"The reference price for gas used in Greece is based mainly on month-ahead contracts and can therefore lag about a month behind day-ahead contract references used in other European Member States. Hence, the same time lag may apply in the impact observed on electricity prices."

Οκτώβριο και μετά πώς αυξήθηκε το περιθώριο κέρδους και για τον λόγο αυτό η ανάλυσή μας ξεκινάει από εκεί. Θεωρούμε ότι είναι τεκμηριωμένη και είναι και δίκαιη για τους παίκτες.

Στο Γράφημα αυτό αποτυπώνονται τα αναλυτικά αποτελέσματα ανά μονάδα παραγωγής, όπου φαίνεται ότι το περιθώριο κέρδους είναι αυξημένο ιδίως για τις υδροηλεκτρικές μονάδες και σχετικά ισορροπημένο μεταξύ των μονάδων παραγωγής της ίδιας τεχνολογίας. Δεν βλέπουμε κάποια έντονη διαφοροποίηση μεταξύ των συμμετεχόντων. Επίσης είναι αυξημένο για τις λιγνιτικές μονάδες, διότι έχουν χαμηλότερο κόστος παραγωγής σε σχέση με τις μονάδες φυσικού αερίου.

Εδώ αποτυπώνεται επίσης, η αυξημένη κερδοφορία ανά μήνα. Φαίνεται ότι είναι πολύ αυξημένη ιδίως το Μάρτιο του 2022 που είχαμε και την Ουκρανική κρίση, που ήταν πολύ αυξημένη και ανά συμμετέχοντα.

Εδώ αποτυπώνεται επίσης ένα μείγμα που είναι σχεδόν το 40-45% από τις μονάδες φυσικού αερίου και είναι εξόφθαλμο ότι κυρίως οι υδροηλεκτρικές μονάδες είχαν μεγαλύτερο περιθώριο κέρδους, σε σχέση με τις μονάδες φυσικού αερίου και τις λιγνιτικές μονάδες.

Εδώ αποτυπώνεται το συνολικό αποτέλεσμα ανά μονάδα, ανά συμμετέχοντα, ανά τεχνολογία, όπου επίσης αποτυπώνονται και οι παλιές ΑΠΕ οι οποίες δεν είναι πλέον σε καθεστώς στήριξης. Προσδιορίσαμε και σε αυτές τις μονάδες αναλυτικά, ότι υπάρχει μια αυξημένη κερδοφορία γύρω στα 40 εκατομμύρια ευρώ.

Δεξιά είναι η ανάλυση η οποία κάναμε για το Clawback, την αναδρομική επιστροφή για την αγορά εξισορρόπησης.

Θεωρούμε, ότι έχουμε κάνει μια τεκμηριωμένη δουλειά.

Πρωτοβουλίες της ΠΑΕ στον ACER

Οφείλω να σας πω κάτι. Εμείς τεκμηριώσαμε, όπως σας παραθέσαμε και στο σημείωμα, ότι στείλαμε εκτενείς θέσεις στον ACER προσπαθώντας να επηρεάσουμε την Ευρωπαϊκή Ρυθμιστική πολιτική, κάτι το οποίο ήταν εξαιρετικά δύσκολο. Πολλοί ευρωπαίοι Ρυθμιστές Ενέργειας, όπως υποθέτω έχουν διαπιστώσει ο Υπουργός και ο Πρωθυπουργός σε αντίστοιχες συναντήσεις τους με τους ομολόγους τους, παρουσιάζουν πολύ έντονη αντίδραση για οποιαδήποτε αλλαγή. Αυτή είναι αλήθεια και αυτό είναι ένα βασικό δεδομένο το οποίο πρέπει να έχουμε. Ότι δεν θα πρέπει να είμαστε ποτέ ευάλωτοι σε οποιοδήποτε είδους κρίση, να είμαστε μεθοδικοί, να οργανωνόμαστε για να μην αναγκαζόμαστε να περιμένουμε δράσεις από την Ευρώπη οι οποίες θέλουν το χρόνο τους.

Καταφέραμε -και αυτό ήταν πραγματικά μία επιτυχία της Αρχής- να περάσει μια πολύ σημαντική θέση στο τέλος της συνεδρίασης του ACER στο Παρίσι, με την υποστήριξη μεμονωμένων χωρών. Η λογική του ex-ante μηχανισμού απομείωσης της αυξημένης κερδοφορίας των παραγωγών είναι να συσταθεί ένας μηχανισμός ο οποίος να παρεμβαίνει στα κέρδη, κατά την επίλυση και εκκαθάριση της αγοράς και όχι μετά από μήνες με ex-post μηχανισμούς φορολόγησης. Επομένως αυτά τα κέρδη να μην τα παίρνουν οι παραγωγοί και να μετά υπάρχει φορολόγησή τους, αλλά τη στιγμή της επίλυσης της αγοράς να γίνεται μια εκκαθάριση, απομειώνοντας αυτόματα τα αυξημένα κέρδη τους. Τελικά η θέση αυτή υιοθετήθηκε

από τον ACER και μάλιστα υιοθετήθηκε τελευταία στιγμή, κατόπιν τοποθέτησης της Αρχής. Είναι πολύ σημαντική επιτυχία της Αρχής.

Επίσης, έχουμε στείλει και αναλυτικές θέσεις για άλλα θέματα που θεωρούμε ότι δύναται να αναθεωρηθούν στην Ευρωπαϊκή Ρυθμιστική πολιτική. Τις έχουμε παραθέσει στο Παράρτημα του σημειώματος και σκοπεύουμε να επανέλθουμε στον ACER για να τους τεκμηριώσουμε αυτό που χαρακτηρίζεται ως ex-ante power mitigation options ώστε να υιοθετηθεί ως μόνιμη λύση, για απομείωση δυνητικών αυξημένων τιμών στο μέλλον. Επίσης, έχουμε προτείνει κάτι πολύ ενδιαφέρον, που είναι υπό το πρίσμα του Διεθνούς Δίκαιου Ανταγωνισμού, προτείνουμε και δράσεις στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ώστε να μην υπάρχει αυτή η τεράστια διαφορά μεταξύ τιμών φυσικού αερίου στην Ευρώπη. Δεν μπορεί οι τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη να είναι 100 ευρώ/MWh ενώ στις ΗΠΑ ή στη Ρωσία να είναι 10 ευρώ/MWh. Νομίζω στα πλαίσια του διεθνούς ανταγωνισμού, πρέπει να αντιμετωπιστούν και αυτά τα ζητήματα και προτείνουμε σχετικές λύσεις, με αντίστοιχο τρόπο που αντιμετωπίζονται θέματα dumping.

Καταναλωτές – Λιανική Αγορά

Πάμε στους καταναλωτές. Για τους καταναλωτές έχουμε κάνει ένα εργαλείο σύγκρισης τιμών. Υπάρχει η Οδηγία 2019/944 που επιτάσσει κάθε κράτος μέλος να έχει εργαλείο. Δεν είναι υποχρεωμένη η ΡΑΕ να το κάνει. Εμείς το κάναμε, πριν ενσωματωθεί η Οδηγία στο εθνικό δίκαιο. Οι πιο πολλές Αρχές στην Ευρώπη το αφήνουν σε ιδιώτες να το κάνουνε. Εμείς το κάναμε για λόγους διαφάνειας, για να έχουν όλοι οι καταναλωτές, όλη την πληροφορία, χωρίς διαφημίσεις από ιδιωτικά εργαλεία, που ήδη πλέον υπάρχουν.

Επίσης κάτι πολύ σημαντικό που πρέπει να σας το εξηγήσω. Αν επισκεφτείτε την ιστοσελίδα ξένων Ρυθμιστικών Αρχών, όπως για παράδειγμα ο OFGEM στη Μεγάλη Βρετανία, θα δείτε ότι στην ιστοσελίδα τους λέει «για παράπονα καταναλωτών, πηγαίνετε στον Συνήγορο του Καταναλωτή». Τα ζητήματα των παραπόνων στο εξωτερικό δεν τα αντιμετωπίζει η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας. Εμείς μιλήσαμε με τον Συνήγορο του Καταναλωτή και διαπιστώσαμε ότι και αυτοί πραγματικά είναι υποστελεχωμένοι, αντιμετωπίζουν προβλήματα και θεωρώ ότι δεν έχουν και την ίδια κατανόηση της αγοράς ενέργειας με εμάς. Και παρόλο που τα στελέχη της Γραμματείας της ΡΑΕ μας έλεγαν να μην ασχοληθούμε με αυτό, εμείς ως Ολομέλεια θεωρήσαμε ότι αυτό θα βελτιώσει και τον εποπτικό μας ρόλο και θα ενδυναμώσει τους καταναλωτές. Για το λόγο αυτό κάναμε το εργαλείο το myRAE, προκειμένου να μπορούμε να βλέπουμε την ανταπόκριση των Προμηθευτών και Διαχειριστών στα παράπονα των καταναλωτών, ενώ ταυτόχρονα λόγω της εποπτείας των παραπόνων από τη ΡΑΕ να πιέζονται οι Προμηθευτές και οι Διαχειριστές να απαντάνε άμεσα στους καταναλωτές και να τους αντιμετωπίζουν με αξιοπρέπεια.

Σε αυτό το εργαλείο, στο οποίο μπαίνει κανείς εύκολα να συνδεθεί με κωδικούς Google ή Facebook, υπάρχει όπως βλέπετε μια ραγδαία αύξηση των παραπόνων. Αυτή είναι η αλήθεια. Είναι μια πραγματικότητα, προφανώς, γιατί πολύς κόσμος βιώνει δύσκολα την ενεργειακή κρίση και αυτό αποτυπώνεται και από τα στατιστικά. Φαίνεται η εντυπωσιακή αύξηση των παραπόνων. Φαίνεται, επίσης, ότι αφορά κυρίως Προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και τους Διαχειριστές. Και φαίνεται, επίσης, ότι ένα περίπου 58% - 60% ικανοποιείται από τις απαντήσεις, ενώ ένα 40% δεν ικανοποιείται. Εμείς αυτά τα παράπονα, που είναι ένας πολύ μεγάλος όγκος, τα επεξεργαστήκαμε προκειμένου να ξεκινήσουμε τις ακροάσεις εναντίον των Προμηθευτών. Θα σας εξηγήσω σε λίγο τι κάνουμε.

Κάνουμε, επίσης, μια πρωτοβουλία που θεωρούμε ότι είναι σημαντική, η οποία είναι ο Ενεργειακός Διαμεσολαβητής. Η Αρχή δεν ασχολείται με ζητήματα αστικών διαφορών όπως γνωρίζετε, αλλά προκειμένου να βοηθήσουμε στην επίλυση, αλλά και στην καλύτερη κατανόηση των καταναλωτών, θα επεκτείνουμε το εργαλείο myRAE. Αφότου έχουν τελειώσει οι έως τρεις απαντήσεις των Προμηθευτών/Διαχειριστών σε σχέση με τα παράπονα που έχουν υποβάλει, ο κάθε καταναλωτής -σε περίπτωση που δεν ικανοποιηθεί από τις απαντήσεις που έχει λάβει- (μπορεί) να συνεχίζει στην επέκταση του myRAE και:

- είτε να κάνει καταγγελία κατά Προμηθευτή με βάση διατάξεις του Κώδικα Προμήθειας, που είναι αμιγώς ρυθμιστικό θέμα και αρμοδιότητα της Αρχής, οπότε εμείς θα το αξιολογήσουμε και θα επιβάλουμε πιθανώς κυρώσεις, για παράδειγμα εναντίον ενός προμηθευτή

- είτε να ζητήσει ενεργειακή διαμεσολάβηση, όποτε ο Ενεργειακός Διαμεσολαβητής υπό τη ΡΑΕ θα αντιμετωπίζει το ζήτημα σαν αστική διαφορά, το οποίο θεωρούμε ότι αποτελεί σύγχρονη και καινοτόμα ρύθμιση και μάλιστα θα παρέχεται online.

Ακρόασεις και Κυρώσεις Προμηθευτών/Παρόχων

Όσον αφορά τις κυρωτικές αρμοδιότητες απέναντι στους Προμηθευτές, όπως βλέπετε, έχουμε ήδη προβεί σε κυρώσεις, επιβάλλοντας πρόστιμα – με σχετικές Αποφάσεις της Αρχής- σε πέντε προμηθευτές συνολικού ύψους 3,5 εκατομμύρια ευρώ για ληξιπρόθεσμες οφειλές σε διαχειριστές για το 2020. Ταυτόχρονα υπάρχει κλήση σε ακρόαση άλλων δώδεκα προμηθευτών για ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά το 2021. Επίσης, από τον Μάρτιο του 2022 πήραμε μία πολύ σημαντική πρωτοβουλία που είναι οι θετικές αναφορές για όσες εταιρείες δεν έχουν οφειλές σε Διαχειριστές. Αυτό τις ώθησε να πληρώσουν τις οφειλές τους και απομείωσε σημαντικά το χρέος των Διαχειριστών.

Επίσης, εξετάζουμε το κατά πόσον υπάρχει συμμόρφωση των προμηθευτών με τις υποχρεώσεις τους με τον Κώδικα Προμήθειας και για το λόγο αυτό, αυτή τη στιγμή είναι σε ακρόαση 12 προμηθευτές για δύο διαφορετικές κατηγορίες:

- Το πρώτο θέμα είναι το Δικαίωμα προγνωστοποίησης / Ατομικής ειδοποίησης των καταναλωτών 60 μέρες πριν από μονομερή τροποποίηση των συμβατικών όρων, όπως προβλέπεται στον Κώδικα Προμήθειας, όπου εκεί αναμένονται, επίσης, κάποιες κοινωνικές διαδικασίες.
  - Οφείλω, όμως, να σας εξηγήσω και τον τρόπο σκέψης μας. Ίσως να έχετε διαπιστώσει, ότι εμάς δεν μας ενδιαφέρει απλά να επιβάλουμε μια κύρωση. Μας ενδιαφέρει, όπως είδατε και στην αγορά εξισορρόπησης, να επιστρέφονται χρήματα στους καταναλωτές. Άρα, επεξεργαζόμαστε, σε περίπτωση που διαπιστώσουμε ότι κάποιος Προμηθευτής δεν ενημέρωσε ορθά έναν καταναλωτή με ατομική ειδοποίηση 60 ημέρες πριν, όπως θα έπρεπε, για την περίοδο αυτή, να επιστρέψει τα χρήματα αυτά στους καταναλωτές. Αυτό είναι μια σημαντική απόφαση προς όφελος του καταναλωτή και όχι απλά κυρωτική.
- Το δεύτερο θέμα είναι θέματα διαφάνειας όσον αφορά και παραπλάνηση του καταναλωτή, όσον αφορά το πώς ενημερώνουν για τη ρήτρα αναπροσαρμογής. Και εκεί, επίσης, θα υπάρξουν σχετικές κυρώσεις. Είναι ζητούμενο η Διαφάνεια – συγκρισιμότητα – επαληθευσιμότητα λογαριασμών.

Όσον αφορά στα τιμολόγια, σε συνέχεια διαβουλεύσεων με την αγορά και με τις Ενώσεις των Καταναλωτών - είχαμε και πρόσφατα σχετικές συναντήσεις και με τους Προμηθευτές και με τις Ενώσεις των Καταναλωτών - προβήκαμε σε διακριτές αποφάσεις, την 409/2020, την 967/2021 και την 389/2022, που υιοθέτησαν κατευθυντήριες γραμμές για τα τιμολόγια. Για το λόγο αυτό επίσης έχουμε προβεί σε (α) Θέσπιση προτύπου εγγράφου με τις αποφάσεις ΡΑΕ 967/2021 και 389/2022, και θα προβούμε σε θετικές αναφορές των Προμηθευτών που συμμορφώνονται

Οφείλω να σας ενημερώσω για κάτι σημαντικό. Ο Κώδικας Προμήθειας είναι ο μόνος Κώδικας, ο οποίος είναι αρμοδιότητα του Υπουργού Ενέργειας από το 2013. Όλοι οι Υπουργοί, για κάποιο λόγο,

δεν τον έχουν εκχωρήσει στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας. Αυτή είναι η αλήθεια. Εμείς το ζητάμε χρόνια, γιατί θεωρούμε ότι υπάρχει καλύτερη κατανόηση από τα στελέχη μας, στη δραστηριότητα της Λιανικής.

Επομένως, η Αρχή ερμηνεύει τον Κώδικα Προμήθειας. Άρα, ο Κώδικας Προμήθειας βάζει κάποιους κανόνες και εμείς ερχόμαστε και ερμηνεύουμε. Και στις αποφάσεις που βγάζει η Αρχή, έρχονται οι Προμηθευτές και πηγαίνουν στα δικαστήρια επί των αποφάσεών μας, γιατί θεωρούν ότι η ερμηνεία που δίνουμε δεν είναι ορθή.

Για παράδειγμα, εμείς επιβάλαμε, με την 409/2020, να παρέχουν όλες οι εταιρείες σταθερά τιμολόγια. Ήταν επιβολή και οι εταιρείες έχουν προσφύγει για το λόγο αυτό. Είναι σημαντικό να αποσαφηνίσουμε τις αρμοδιότητες της ΡΑΕ στη λιανική.

Κάναμε, επίσης, κάτι πολύ σημαντικό με τα τιμολόγια, τα οποία θα εφαρμοστούν από τον επόμενο μήνα, μετά από νέες αλλαγές που έγιναν σε συνέχεια και με τις Ενώσεις Καταναλωτών. Αυτό που είναι σημαντικό, είναι ότι ένας καταναλωτής πριν υπογράψει, να μπορεί να γνωρίζει αν το τιμολόγιο είναι σταθερό, είναι κυμαινόμενο με όρια ή χωρίς όρια και ποια είναι τα όρια του. Αν είναι με όρια, να λέει ότι είναι από - 30% έως +30%. Αν είναι χωρίς όρια, θα πρέπει να το γράφει. Και από πίσω, για να βοηθήσουμε τον καταναλωτή - εδώ ίσως δεν φαίνεται τόσο καλά οπτικά, αλλά είναι στα Παραρτήματα που σας κοινοποιήσαμε - όταν υπογράφει ένας καταναλωτής - και αυτό ήταν κάτι άρεσε και στις Ενώσεις Καταναλωτών - να γνωρίζει ποια είναι η πιο ακραία τιμή που μπορεί να πάρει το τιμολόγιό του, ποια είναι η πιο χαμηλή τιμή, ποια είναι η τιμή με βάση τον τελευταίο μήνα και ποια είναι η τιμή που εκτιμά ο εκάστοτε Προμηθευτής. Άρα, όταν επιλέγει ένας καταναλωτής να έχει την πλήρη γνώση και να παίρνει και ο ίδιος την ευθύνη του ρίσκου του. Για το λόγο αυτό, βάζουμε και υποχρέωση υπογραφής σε κάθε σελίδα, έτσι ώστε να μπορούμε να ελέγχουμε και μετά εάν έγινε σωστά η ενημέρωση του. Θεωρούμε ότι αυτό θα επιλύσει αρκετά ζητήματα.

Το ίδιο, επίσης, φαίνεται και στα τιμολόγια, όπου εκεί έχουμε κάνει και την πρόβλεψη, όταν με βάση και τη δημόσια τοποθέτηση του Υπουργού, η ρήτρα αναπροσαρμογής καταργηθεί από τον Κώδικα Προμήθειας, τότε θα υπάρχει ένα και όχι δύο πεδία.

Κυμαινόμενα Τιμολόγια – Ρήτρα Αναπροσαρμογής

Οφείλουμε επίσης να εξηγήσουμε και τι είναι η ρήτρα αναπροσαρμογής. Η ρήτρα αναπροσαρμογής είναι ένα συστατικό ενός κυμαινόμενου τιμολογίου. Κυμαινόμενα τιμολόγια υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη και οφείλουν να υπάρχουν. Αυτό το οποίο είναι πρόθεση της πολιτικής ηγεσίας είναι το κυμαινόμενο τιμολόγιο να μην έχει δύο εγγραφές, δηλαδή, μία σταθερή χρέωση προμήθειας και μία ρήτρα αναπροσαρμογής επί της σταθερής χρέωσης, αλλά να έχει κατευθείαν μία κυμαινόμενη χρέωση προμήθειας. Πρακτικά, για να είμαστε δίκαιοι, αν το κόστος προμήθειας ενός προμηθευτή είναι 250 ευρώ τη μεγαβατώρα, θα φαίνεται 250 ευρώ τη μεγαβατώρα. Αυτό το οποίο φαίνεται αυτή τη στιγμή είναι 50 ευρώ η μία (σταθερή) χρέωση συν 200 ευρώ η άλλη χρέωση (ρήτρα αναπροσαρμογής) και ξενίζει, γιατί η δεύτερη χρέωση είναι πολύ μεγάλη. Αυτή είναι η αλήθεια.

Άρα, αν θέλουμε να είμαστε δίκαιοι, η ρήτρα αναπροσαρμογής είναι ένα μέρος μιας κυμαινόμενης χρέωσης. Το σημαντικό είναι ότι με τις παρεμβάσεις που θα γίνουν στην αγορά, όπως γνωρίζουμε, όπου τα αυξημένα κέρδη θα απομειώνονται ex ante, θα περιορίζεται το ποσό του κόστους

προμήθειας και αυτό επομένως θα μετακυλιέται χαμηλότερο, είτε π.χ. 50 ευρώ τη μεγαβατώρα συν 100 ευρώ τη μεγαβατώρα (ίσον 150 ευρώ τη μεγαβατώρα) είτε 150 ευρώ τη μεγαβατώρα κατευθείαν. Αυτή είναι η αλήθεια για να μην δαιμονοποιούμε καταστάσεις και να βάζουμε στη σωστή βάση τη συζήτηση.

Οφείλω να σας ενημερώσω κάτι για τη ρήτρα αναπροσαρμογής. Η ρήτρα αναπροσαρμογής είναι αποκλειστικά επιχειρηματική απόφαση. Εμείς δεν επιβάλλουμε σε κάποιον να επιβάλει ρήτρα αναπροσαρμογής. Είναι εμπορική απόφαση. Κρίνει μία εταιρεία ότι μπορεί να έχει ζημιές ή όχι και ενεργοποιεί τη ρήτρα αναπροσαρμογής ή αλλάζει τα τιμολόγιά της. Επομένως, ξεκάθαρα η Αρχή δεν λέει σε μία εταιρία τι θα κάνει. Είναι αμιγώς εμπορική πολιτική. Προβλέπεται επίσης από τον Κώδικα Προμήθειας από το 2013 και μάλιστα υπάρχουν τέσσερα σημεία μέσα στον Κώδικα Προμήθειας που το προβλέπει και δεν έχει αλλάξει ποτέ. Όπως σας ανέφερα, όσο γνωρίζουμε, σε όλες τις χώρες, ο Κώδικας Προμήθειας είναι αρμοδιότητα της Αρχής και αυτό επιθυμούμε.

Όσον αφορά το κόστος προμήθειας, στο Γράφημα αποτυπώνεται το κόστος προμήθειας όπως εξελίσσεται, δηλαδή, ένας προμηθευτής αγοράζει γύρω στα 240 - 250 ευρώ τη μεγαβατώρα, όπως βλέπετε, συν τις απώλειες. Άρα το κόστος το οποίο αγοράζει είναι αυτό και επομένως, εάν δεν έχει κάνει κάποια διαχείριση ρίσκου, θα το μετακυλήσει στον καταναλωτή για λόγους οικονομικής βιωσιμότητας. Παρεμβαίνει έπειτα η πολιτεία με επιδοτήσεις μέσα από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης και το απομειώνει όσο μπορεί.

Οφείλω να σας δείξω και κάποια στατιστικά στοιχεία. Εδώ είναι οι τιμές ηλεκτρισμού στην Ευρώπη στη λιανική στο πρώτο εξάμηνο του 2021 πριν την κρίση, όπου φαίνεται ότι είμαστε περίπου στον μέσο όρο. Φαίνεται όμως ότι μέσα στην κρίση, ανάλογα με το επίπεδο επιδοτήσεων/ενίσχυσης που υπήρξε, για παράδειγμα τον Δεκέμβριο, ήμασταν υψηλότερα από τον μέσο όρο, όπως βλέπετε από τις τιμές του Household Energy Price Index, έναν δείκτη που χρησιμοποιούν πλέον οι πιο πολλοί Ευρωπαίοι Ρυθμιστές, αλλά κάποιον άλλο μήνα, όπως για παράδειγμα τον Απρίλιο, που η επιδότηση ήταν πιο γενναία, ήμασταν χαμηλότερα από τον μέσο όρο. Άρα αυτή είναι η αλήθεια ανάλογα με το επίπεδο επιδότησης από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης τον εκάστοτε μήνα και φυσικά ανάλογα με την κατανάλωση που έχει κάθε καταναλωτής. Αν κάποιος καταναλωτής έχει μία μεγάλη κατανάλωση, πέραν αυτής που επιδοτείται, είναι αλήθεια ότι μπορεί να του έρθει ένας ιδιαίτερα αυξημένος λογαριασμός και έχουν συμβεί προφανώς τέτοιες περιπτώσεις.

Διαχειριστές Μεταφοράς και Διανομής

Τελειώνω την παρουσίασή μου με τους Διαχειριστές. Οφείλω να σας πω ότι ο ρόλος της Αρχής, και γι' αυτό θα πρέπει να στηρίζεται η Αρχή, είναι να ελέγχουμε τις δαπάνες των Διαχειριστών. Είναι πάρα πολύ σημαντικό. Είναι δημόσιο χρήμα. Για να το κάνουμε αυτό θέλουμε και πολύ κόσμο, γιατί έχουμε οκτώ διαχειριστές. Οι διαχειριστές θα έπρεπε να μας στέλνουν τα στοιχεία έξι μήνες πριν για να μπορούμε να τα ελέγχουμε. Αυτό λένε οι σχετικοί κώδικες. Να μας τα στέλνουν από τον Μάρτιο, να τα ελέγχουμε αναλυτικά και να εγκρίνουμε τον Οκτώβριο. Δεν μας τα στέλνουν έτσι. Μας τα στέλνουν τον Σεπτέμβριο και ζητάνε την έγκριση τους εντός του Οκτωβρίου και τα στελέχη μας ξενυχτάνε προκειμένου να μπορούν να κάνουν σωστά τη δουλειά και κόβουμε δαπάνες. Το μήνυμα είναι σαφές: Ό,τι δεν τεκμηριώνεται σαν δαπάνη, θα κόβεται.

Επίσης, επιβάλαμε πρόστιμα 5 εκατομμυρίων ευρώ στον ΑΔΜΗΕ, γιατί δεν ολοκλήρωσε μία διασύνδεση έγκαιρα, όπως γίνεται για παράδειγμα και σε έναν αυτοκινητόδρομο, αν δεν ολοκληρώσει ένα έργο είναι εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Επιβάλαμε ένα πρόστιμο και θα το ξανακάνουμε και στον ΑΔΜΗΕ και στον ΔΕΔΔΗΕ, με τον οποίο σύντομα θα ασχοληθούμε εντόνως.

Επίσης, θεωρούν οι Διαχειριστές ότι τα premium WACC χαρίζονται. Αναπτύξαμε μια μεθοδολογία. Παλαιότερα δινόταν premium χωρίς αντίστοιχη μεθοδολογία, δεν είναι σοβαρά πράγματα αυτά. Αναπτύξαμε cost benefit analysis για να προσδιορίζουν κέρδος και όφελος και για το λόγο αυτό θα πάρουν 0% premium WACC για τις νέες διασυνδέσεις. Γιατί δεν παρέχουν όφελος τρεις φορές μεγαλύτερο από το κόστος, προκειμένου να τεκμηριώνεται. Συνεπώς δεν θα πάρουν 2,5% κέρδος. Αν έπαιρναν 2,5% κέρδος στον ΑΔΜΗΕ για όλες τις διασυνδέσεις, το κόστος για τον καταναλωτή είναι σχεδόν 500 εκατομμύρια ευρώ στη δεκαετία. Κόβουμε 500 εκατ. ευρώ. Δεν το διαφημίζουμε, αλλά αυτή είναι η αλήθεια γιατί τεκμηριώνουμε ότι αυτά τα έργα είναι σημαντικά να γίνουν, αλλά δεν παρέχουν το επιπλέον όφελος για να πάρουν και premium. Επίσης, είναι σημαντικό και οι Διαχειριστές να έχουν όλη την ετοιμότητα σε συνθήκες κρίσης.

Τέλος, όπως ξέρετε, για το αέριο βιώνουμε πολύ δύσκολες καταστάσεις. Αυτή την περίοδο έχουμε μια σειρά έργων τα οποία προσπαθούμε και νομίζω γρήγορα εγκρίνουμε τις σχετικές αποφάσεις και το FSRU της Αλεξανδρούπολης και τον IGB και τον αγωγό προς τη Βόρεια Μακεδονία και λοιπές υποδομές προκειμένου να υπάρχει πλήρης ανταγωνισμός, διαφάνεια και καθαρότητα. Τρέχουμε τις διαδικασίες έγκρισης γρήγορα, καθώς και τις διαδικασίες πιστοποίησής τους. Εδώ φαίνεται και το δίκτυο φυσικού αερίου της χώρας μας, με τις εν λόγω υποδομές.

Επίσης, κάτι πολύ σημαντικό το οποίο πιθανόν να διαπιστώσατε πρόσφατα είναι ότι εμείς δεν εγκρίναμε διπλασιασμό του αγωγού φυσικού αερίου παρά την εισήγηση του διαχειριστή, του ΔΕΣΦΑ, γιατί αυτό δεν τεκμηριώνεται και θα ήταν εις βάρος του καταναλωτή. Άρα, προστατέψαμε το δημόσιο συμφέρον κατά σχεδόν 1 δις περίπου ανάλογα το σενάριο. Άρα, ο ρόλος της Αρχής είναι η προστασία του δημοσίου συμφέροντος και ζητάμε να το αναγνωρίσετε αυτό και να το στηρίξετε γιατί εκπροσωπούμε αυτό ακριβώς το πράγμα. Με τις αξίες μας θεωρούμε και την ακεραιότητά μας το διασφαλίζουμε 100%.

Τέλος και ολοκληρώνω, όσον αφορά την αδειοδότηση των ΑΠΕ, με το πληροφοριακό μας σύστημα έχει τρέξει πολύ γρήγορα το ζήτημα της αδειοδότησης. Όπως βλέπετε έχουν εκδοθεί μια σειρά αδειών ΑΠΕ, βεβαιώσεων παραγωγής οι οποίες αφορούν κυρίως άδειες παραγωγής που δεν έχουν πάρει

ακόμα περιβαλλοντικές εγκρίσεις και όρους σύνδεσης από τους Διαχειριστές, οι οποίες εκδίδονται σε μετέπειτα επίπεδο. Άρα, έχουμε δώσει σχεδόν 96 GW ΑΠΕ από το πληροφοριακό σύστημα προκειμένου να τρέξουν οι επενδύσεις ΑΠΕ που είναι προς όφελος της κοινωνίας μας.

Σας ευχαριστώ θερμά. Ελπίζουμε να είμαστε αποτελεσματικοί και χρήσιμοι στον τόπο.